

Intressentdialog med sikte på Landsbygdsnätverket 2021-2027

- Observera ofärdigt utkast. Ska kompletteras med bakgrund och metodbeskrivning samt vissa delar ffa i kap 5. Ska också språkbearbetas. DÄRFÖR; SPRID EJ. En färdig rapport kan spridas efter styrgruppsmötet.

Kommissionen vill att de nationella nätverken utvecklas till att än mer vara plattformar för att öka delaktighet och bygga kapacitet genom ömsesidigt lärande och samverkan. Det framgår av förslagen till EU förordning. Resultaten från intressentdialogen som presenteras i denna rapport visar att det överensstämmer med de svenska intressenternas önskan. Vi kan bland annat konstatera att det finns ett stort engagemang för att genom nätverket medverka till att nå målen med den gemensamma jordbruks- och landsbygdspolitiken och havs- och fiskeriprogrammet och därmed också bidra till de nationella målen för Livsmedelsstrategin, miljö och klimatpolitiken samt landsbygdspolitiken.

Aktörer från olika intresseområden är överens om att Landsbygdsnätverket är en viktig mötesplats där deras olika kunskaper och perspektiv kan korsbefruktas. Det är enligt flera en förutsättning för att hitta nödvändiga nya lösningar. Många är angelägna om att under kommande år kunna hjälpas åt med att utveckla nya innovativa lösningar i såväl de gröna som blå näringarna, inom hela livsmedelskedjan från primär producent till konsument, men också för att inkludera flera och "medskapade" hållbara lösningar i lokal och regional landsbygdsutveckling.

Många är nöjda med informationskanalerna som utvecklats inom nätverket så som Podden Landet, webinarierna och nyhetsbrev. Men flera vill kunna använda informationen mer för inspiration och gemensam reflektion som ett led i en process med att bygga kunskaper och utveckla samarbeten.

Flera intressenter anser att det är viktigt att nätverket i större utsträckning än hittills kan fungera för nätverkande på olika nivåer, för att koppla samman olika aktörer både inom och mellan nivåer.

En ytterligare funktion som många vill använda sitt engagemang i Landsbygdsnätverket till, är att nyansera den urbana normen och öka kunskapen om olika landsbygder. På så vis vill de kunna bidra till mer livsmedels- och landsbygdsäkrad utformning och tillämpning av politiska beslut.

Det är närmare xxx (ska kontrollräknas) personer från 76 organisationer och myndigheter som har deltagit i dialogen. Flertalet är intressenter med fokus på gröna och blå näringar inklusive miljö och klimatfrågor samt aktörer som har ett sektorövergripande intresse och ansvarsområde, där exempelvis både livsmedelsstrategiska frågor och lokal utveckling är frågor som organisationen eller myndigheten jobbar med. Dialogen har förts dels genom en enkätundersökning, dels genom workshops i nätverkets arbetsgrupper och internt i Jordbruksverket samt genom 13 fokusgruppsmöten.

1. Slutsatser
2. Bakgrund till intressentdialogen
  - *Bakgrundstext från webbsidan ska infogas*
  - *Bl.a. KOMs frågor om nätverket i Strategiska planen. Om målen (matrisen) och rådigheten, dvs artikel 113 ska infogas*
3. Process och tidsplan
  - Bilden över processen*
4. Genomförande *(ska kompletteras)*
  - 4.1. *Enkätstudie*
  - 4.2. *Workshop Jordbruksverket*
  - 4.3. *Workshop i arbetsgrupper*
  - 4.4. *Tankesmedja i fokusgrupper*
  - 4.5. *Metodens styrkor och svagheter*
5. Resultat
  - 5.1 Från enkätundersökningen
  - 5.2 Från workshops i arbetsgrupper och i Jordbruksverket
  - 5.3 Från fokusgruppsmötena *(Finns än så länge i bilagan Sorterade medskick från Fokusgrupperna. Ska infogas i mer sammanfattande löptext i denna rapport)*

1. Slutsatser

Kommissionen signalerar att det är viktigt att de nationella nätverken ökar intressenternas delaktighet och kapacitetsbyggande genom ömsesidigt lärande och samverkan. Det framgår av målen för nätverken så som de anges i förslaget till EU förordning för den gemensamma jordbruks- och landsbygdspolitiken. Men också av rubrikerna om nationellt nätverk i mallen för Strategiska planen där varje medlemsstat bland annat ska beskriva strukturen för hur medlemsstaten tänker sig nätverkets ”governance”, det vill säga nätverks-/partnerskapsstyrning.

Intressenternas motivation till att engagera sig i nätverket är därmed avgörande för att uppnå avsedd effekt. Det är anledningen till att Landsbygdsnätverkets styrgrupp genomfört en omfattande intressentdialog om behoven av fortsatt nätverkande. Dialogen har också kartlagt vilka mervärden intressenterna ser att de tillsammans med andra kan skapa inom ramen för nätverket. Med utgångspunkt från dialogen kan nätverket utvecklas underifrån. Från ”toppen” anges övergripande mål och ramar i EU förordningen och det som formuleras i den strategiska planen för hur Sverige ska jobba med EUs gemensamma jordbruks- och landsbygdpolitik samt de ekonomiska resurser som kommer att anslås för Landsbygdsnätverkets verksamhet.

Intressentdialogen visar att det är viktigt att Landsbygdsnätverket fortsätter att samla intressenterna i havs- och fiskeriprogrammet. Därför blir även målen i detta program styrande för nätverket. Genom att öka olika intressenters delaktighet och förmåga i de både EU politiska områdena bidrar nätverket också till de nationella målen för den svenska livsmedelsstrategin, miljö- och klimatmål samt de svenska landsbygdspolitiska målen. Kopplingarna mellan de olika politikområdenas mål beskrivs i nedanstående bild. Kolumnrubrikerna beskriver också den logiska kedjan från hur arbetet inom nätverket leder vidare, via de mervärden som det skapar i form av nätverksmål, till de mer övergripande målen med strategisk plan (CAP), program (EHFF) och därmed också nationellt uppsatta mål. I följande avsnitt beskrivs resultaten från intressentdialogen i relation till vad som anges i förslaget till EU förordningens Artikel 113 om nätverken.

Intressenters önskan om arbetssätt i nätverket	Uppgifter för Nätverket (artikel 113)	Intressenters mervärden av att vara delaktiga	Mål för Nätverket (artikel 113)	Mål i CAP och EHFF	Mål för livsmedelsstrategin (LMS), miljö och klimat (MK) samt landsbygdpolitik (LB)
				<div style="text-align: center;">➔</div> Produktion CAP, EHFF Konkurrenskraft CAP, EHFF Makten i livsmedelskedjan CAP Folkhälsa och matens kvalitet CAP Generationsskifte CAP Motverka klimatförändringar CAP Vårda miljön CAP, EHFF Landskap och biologisk mångfald CAP, EHFF Levande landsbygd och kustbygd CAP, EHFF	LMS LMS, LB LMS LMS LMS, MK, LB LMS, MK, LB LMS, MK, LB LMS, LB

1.1 Skillnader jämfört med nu

I förslaget till EU förordningen finns några nyheter beträffande de nationella nätverken jämfört med dagens förordning. En nyhet är att både det europeiska nätverket och de nationella nätverken ska vara verksamma inom hela politikområdet. Det innebär att det som sker i nätverket ska öka olika intressenters delaktighet och förmåga att bidra till målen med den strategiska plan som varje land ska upprätta och genomföra med finansiering från både Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

Det finns också vissa skillnader i beskrivningen av såväl mål som uppgifter. En sådan skillnad är att målet om att informera allmänhet och potentiella stödmottagare om programmets möjligheter inte längre finns kvar i den nya förordningen. Det kan eventuellt tolkas in i andra målformuleringar som handlar om att *”hjälpa medlemsstaternas förvaltningar med genomförandet av de strategiska planerna och övergången till en prestationsinriktad genomförandemodell”* och att *”bidra till spridning av resultaten av de strategiska planerna”*.

En ytterligare skillnad är att det bland de övergripande målen nu finns en formulering om att *”underlätta ömsesidigt lärande och samverkan mellan alla berörda parter inom jordbruk och landsbygdsutveckling”*, vilket följs upp i flera av de arbetsuppgifter som förordningen tillskriver nätverken.

En annan nyhet är att målet i nuvarande program om att *”främja innovationer”* nu har kompletterats med *”och stödja att alla berörda parter är delaktiga i förfaranden för kunskapsutbyte och kunskapsbyggande.”* Det följs också upp i rubrikerna för nätverken i mallen för den strategiska planen. Den första av två rubriker anger att medlemsstaterna ska beskriva *”Summary overview and objectives of the National CAP Network, including activities to support knowledge flows within the AKIS.”* AKIS är ett samlingsbegrepp för åtgärder för jordbrukets kunskaps- och innovationssystem.

I förslaget till ny förordning förstärks också nätverkens roll i uppföljnings- och utvärderingssammanhang. Det görs bland annat genom ett mål som lyder *”stödja alla berörda parters övervaknings- och utvärderingskapacitet”* och följs upp i listan över arbetsuppgifter som exempelvis; *”insamling, analys och spridning av information om insatser som stöds genom de strategiska planerna”*. Detta är en funktion som vi i Sverige har organiserat i ett särskilt utvärderingssekretariat inom förvaltningsmyndigheten. Det gör att Landsbygdsnätverkets roll i detta avseende kan begränsas, men fortfarande komplettera på så sätt som önskats i intressentdialogen. Därför är denna funktion kursiverad i matrisen nertill.

Andra nya uppgifter för nätverken är *”skapandet av kopplingar till andra unionsfinansierade strategier eller nätverk”* och *”bidrag till den fortsatta utvecklingen av den strategiska planen och utarbetande av en eventuell efterföljande period av strategiska planer.”* Dessa båda arbetsuppgifter finns inte angivna i innevarande förordning men är funktioner som nätverken ändå fyllt inom ramen för det som Kommissionen efterfrågat av det Europeiska Landsbygdsnätverket och EIP-partnerskapet.

Intressenters Önskan om arbetsätt i nätverket	Uppgifter för Nätverket (grundade på artikel 113)	Intressenters mervärden av att vara delaktiga	Mål för Nätverket (artikel 113)	Mål i CAP och EHFF	Mål för livsmedelsstrategin (LMS), miljö och klimat (MK) samt landsbygdpolitik (LB)
			<p>➔</p> <p>Öka deltagandet</p> <p>Öka förmågan</p> <p>Underlätta ömsesidigt lärande och samverkan</p> <p>Främja innovation och stödja att alla berörda parter är delaktiga i kunskapsutbyte och kunskapsbyggande.</p> <p><i>Stödja alla berördas utvärderingskapacitet.</i></p> <p>Bidra till spridning av resultaten</p>	<p>Produktion CAP, EHFF</p> <p>Konkurrenskraft CAP, EHFF</p> <p>Makten i livsmedelskedjan CAP</p> <p>Folkhälsa och matens kvalitet CAP</p> <p>Generationsskifte CAP</p> <p>Motverka klimatförändringar CAP</p> <p>Vårda miljön CAP, EHFF</p> <p>Landskap och biologisk mångfald CAP, EHFF</p> <p>Levande landsbygd och kustbygd CAP, EHFF</p>	<p>LMS</p> <p>LMS, LB</p> <p>LMS</p> <p>LMS</p> <p>LMS, MK, LB</p> <p>LMS, MK, LB</p> <p>LMS, MK, LB</p> <p>LMS, LB</p>

1.2 Mål och arbetsuppgifter i EU förordningen överensstämmer med intressenternas behov

Av resultaten från intressentdialogen som presenteras i kapitel 5 kan vi konstatera att det finns en god överensstämmelse mellan Kommissionens ambitioner och intressenternas behov av mervärden som de tillsammans kan skapa med Landsbygdsnätverket som en gemensam arena. Nätverksskansliet har sorterat vad som framkommit i enkätundersökningen, i workshops i nätverkets arbetsgrupper och internt på Jordbruksverket samt i fokusgruppssamtalen. Medskicken om mervärdena och arbetsätt har sorterats i olika kluster. En generell slutsats är att det råder en samstämmig önskan, oavsett intresseinriktning, om att använda nätverket som en neutral arena för att för att poola ihop olika kompetenser och därigenom bygga kunskaper och utveckla samarbeten om och för nya och innovativa lösningar på vår tids stora utmaningar kopplade till en robust livsmedelsförsörjning, miljö- och klimatmål, men också smart lokal landsbygdsutveckling.

I nedanstående matris finns klustren av intressenternas medskick om mervärden inlagda. De går på olika sätt att koppla till målen med nätverken så som Kommissionen formulerat dem i förordningen.

De medskick från dialogen som handlar om att ”kunna agera tillsammans på neutral arena” och ”främja helhetssyn” går att i hög grad att relatera till drivkrafter för att öka deltagandet. En intressent måste kunna se sin roll i helheten för att vara intresserad av att medverka till enskilda vitala delar, vilket exempelvis kan vara en utmaning när fler behöver samverka kring nya lösningar för robust livsmedelsförsörjning.

Medskicken om de andra mervärdena har helt eller delvis relevans för de övriga målen som anges i förordningen, i synnerhet de om ökad förmåga, ömsesidigt lärande och att samverka samt främja innovationer genom kunskapsutbyte och kunskapsbyggande.

Intressenters önskan om arbetssätt i nätverket	Uppgifter för Nätverket (artikel 113)	Intressenters mervärden av att vara delaktiga	Mål för Nätverket (113)	Mål i CAP och EHFF	Mål för livsmedelsstrategin (LMS), miljö och klimat (MK) samt landsbygdspolitik (LB)
		<p>Olika kompetenser och sektorer som lär av varandra och kan samverka.</p> <p>Agera tillsammans på neutral arena.</p> <p>Främja helhetssyn</p> <p>Tillsammans sprida information.</p> <p>Stärka nätverk på olika nivåer och mellan olika nivåer.</p> <p>Balansera urban norm, öka kunskap om att landsbygder är olika samt bidra till att landsbygds- och livsmedelssäkra politiska beslut</p>	<p>Öka deltagandet</p> <p>Öka förmågan</p> <p>Underlätta ömsesidigt lärande och samverkan</p> <p>Främja innovation och stödja att alla berörda parter är delaktiga i kunskapsutbyte och kunskapsbyggande.</p> <p><i>Stödja alla berördas utvärderingskapacitet.</i></p> <p>Bidra till spridning av resultaten</p>	<p>Produktion CAP, EHFF</p> <p>Konkurrenskraft CAP, EHFF</p> <p>Makten i livsmedelskedjan CAP</p> <p>Folkhälsa och matens kvalitet CAP</p> <p>Generationsskifte CAP</p> <p>Motverka klimatförändringar CAP</p> <p>Vårda miljön CAP, EHFF</p> <p>Landskap och biologisk mångfald CAP, EHFF</p> <p>Levande landsbygd och kustbygd CAP, EHFF</p>	<p>LMS</p> <p>LMS, LB</p> <p>LMS</p> <p>LMS</p> <p>LMS, MK, LB</p> <p>LMS, MK, LB</p> <p>LMS, MK, LB</p> <p>LMS, LB</p>

Det är **Xxx (ska kontrollräknas)** som har deltagit i dialogen. De kommer från 76 organisationer och myndigheter.

Drygt 100 har hörts via enkäten och övriga genom 13 fokusgruppsmöten och dialog i samtliga av nätverkets arbetsgrupper samt intern workshop vid Jordbruksverket. Deltagarna har gett sin bild av vad deras organisation har för medskick. Så här fördelar sig organisationerna och myndigheterna mellan olika intressentområden:

Gröna och blå producent-, rådgivnings- och forskningsintressenter samt aktörer inom livsmedelsområdet:	Miljö och Klimat intressenter	Intressenter i annan landsbygdsutveckling:	Sektorsövergripande intressenter:
Ekologiska lantbrukare,	Havs- och vattenmyndigheten,	Bygdegårdarnas riksförbund,	ABF,
Fiskevattenägarförbund,	Naturskyddsföreningen,	ESF	AF,
Gröna Arbetsgivare,	Naturvårdsverket,	Individuell människohjälp	Almi,
7 Gröna kluster,	SMHI	Kultur och Ungdom	Alumninätverket,
Hushållningssällskap,	WWF,	MUCF	Coompanion
Jordbruksverket,		PTS	ECOLICE
KSLA,		SIOS	Föreningen Norden,
Livsmedelsföretagen,		STF	Företagarna
Livsmedelsverket,		Svenska Fotbollsförbundet	Hela Sverige ska Leva,
Lovang Lantbrukskonsult,			Innovationscenter för landsbygden,
LRF Ungdom,			Landsbygdsutvecklare i kommuner och re
LRF,			Lantmäteriet
Länsstyrelser,			Leader/LUS
Matfiskeodlarna,			Norrlandsförbundet,
Naturbruksskolorna,			Omställningsnätverket,
Norrbottens Kustfiskare PO,			Regioner
Nötköttproducenterna,			Reglab
Producentorganisation Kustfiskarna,			Riksantikvarieämbetet,
Recirkulerande Vattenbrukarna,			Studieförbundet Vuxenskolan,
RISE,			Svenska Kyrkan,
RådNu (SLU)			Svenska Uppfinnarföreningen
Sametinget,			Sveriges Hembygdsförbund,
SFPO,			Sveriges Konsumenter,
Skogsstyrelsen,			Tillväxtverket,
SLU			Upphandlingsmyndigheten,
Swedish Pelagic,			Vi Unga,
Svenska Bin,			Vinnova,
Vattenbrukscenter Ost,			Visita,
	34	5	9
			28

Den största gruppen deltagare kommer från gruppen sektorsövergripande intressenter, vilket utgör ca 50%, men en mindre andel av antal organisationer och myndigheter som varit representerade. Den näst största gruppen deltagare finns inom gröna och blå näringar samt olika aktörer inom livsmedelsområdet. De utgör ca 40% av antalet deltagare, men är den största gruppen av antalet organisationer och myndigheter som varit representerade. I gruppen sektorsövergripande intressenter finns organisationer och myndigheter som idag är engagerade i nätverket för att samverka i flera olika frågor. Att LUS/leader är placerade i den sektorsövergripande gruppen är för att de under intressentdialogen ofta gjort medskick om utveckling av gröna och blå näringar, miljö och klimat och om bred lokal utveckling. Samma sak gäller kommuner, med flera aktörer.

1.3 Intresse för att engagera sig

Enkäten visar att det finns ett stort intresse för att delta aktivt i nätverket. Det framkommer också av anteckningarna från fokusgruppssamtal och arbetsgruppssamtal. Det finns också kommentarer om att det är viktigt att det är högt i tak, och att det ges likvärdiga förutsättningar för såväl stora som små organisationer att delta aktivt, men också för att människor med olika bakgrund och ålder ska kunna vara aktiva representanter i nätverket. De pekar på att nätverket bör präglas av den mångfald som behövs för att hitta nya lösningar och att det är viktigt att utgå ifrån vad de som ingår i nätverket vill ha.

Resultaten visar att det finns olika bilder av huruvida nätverket präglas av ett gemensamt ägarskap. Kommentarer indikerar att Jordbruksverkets roll i nätverket behöver förtydligas liksom vad ett medlemskap innebär och hur medlemsinflytandet är organiserat. Det råder ibland en missuppfattning om att nätverksskansliet skulle utgöra själva Landsbygdsnätverket, vilket leder till att en del uppfattar

Landsbyggsnätverket som Jordbruksverkets nätverk eftersom kansliet är placerat där. I förslaget till EU förordningen anges följande; ”Varje medlemsstat ska inrätta ett nationellt nätverk för den gemensamma jordbrukspolitiken för nätverksamarbete mellan organisationer och förvaltningar, rådgivare, forskare och andra innovativa aktörer inom jordbruk och landsbygdsutveckling.” Det gör att Jordbruksverket i sin förvaltande och utbetalande roll är en del de aktörer som nätverket ska samla. Nätverkskansliet är kontaktpunkten som tillhandahåller den samordning och service som behövs för att aktörerna ska kunna nätverka. I vissa medlemsstater är denna funktion upphandlad och i andra finns den placerad inom förvaltningsmyndigheten eller annan myndighet. Det finns för- och nackdelar med båda dessa lösningar. Frågan om för- och nackdelar i detta avseende har inte diskuterats under intressentdialogen.

1.4 Plattform för möten

Nästan alla (oavsett intressentområde) lyfter att nätverket bör skapa mervärden genom att vara en mötesplats för att olika kompetenser och sektorer ska bygga kunskaper tillsammans och samverka. Det lyfts också många röster för att det är viktigt att genom nätverket verka för att fler fonder och program är med och främjar såväl livsmedelsstrategiska mål som landsbygdspolitiska mål. Det överensstämmer med att förordningen anger att nätverket ska *koppla till andra EU fonder och strategier*. Nätverket ses som en kompetenspool där olika aktörer offentliga, civilsamhälles, näringslivsorganisationer finns samlade och kan mötas (fysiskt och digitalt) mellan olika sektorer på en neutral arena. Här är några röster som exemplifierar det:

SLU/RådNu: *Det är problematiskt med en ytterligare sektorisering mellan jordbrukets och landsbygds utveckling. De som lever och verkar på landsbygden finns i en integrerad helhet. Helheten skapar effekt. Det oväntade eller värdeskapande mötet är intressant i innovationssammanhang, mellan aktörer som normalt inte träffas. Den typen av mötesplatser skapas inte av sig självt utan behöver skapas.*

Ekologiska lantbrukare: *Nätverket är en öppen och kreativ arena. Det blir inte alls så mycket skyttegravar och ryktesspridning utan mer konstruktiva samtal då. Egentligen vill de flesta samma sak både bland producenter och konsumenter. Positivt att Landsbyggsnätverket kommer jobba för hela jordbrukspolitiken i framtiden. Det innebär att nätverket ska syssla med landbruksfrågorna i större utsträckning inklusive direktstöden. Där är omställningsfrågorna viktiga att diskutera. Bra väg att gå - allt hänger ihop. Nätverket kan skapa en neutral arena för beredskap och en resiliert livsmedelsproduktion som fungerar även i fredstid och som inte bara handlar om att lagra livsmedel och insatsvaror. Det behöver vi samtala om brett och tvärs över olika sektorer. Här kan nätverket skapa mervärden.*

Almi: *Viktigt med samarbete mellan sektorer. Viktigt att utgå från vad de som ingår i nätverket vill ha.*

LRF: *Det finns exempel där nätverket har samlat aktörer som tycker olika i vissa frågor för runda-bords-samtal som skapar förståelse för varandras argument och åsikter. Där kan nätverket vara en facilitator för samtal.*

Vuxenskolan: *Samverkan och oväntade konstellationer är viktiga delar i nätverkandet. Tillgängligheten på kunskap är ibland inte så enkel. Frågor som var det går att hitta kunskap och kompetenser är viktiga. Även kunskap på regional och lokal nivå är viktig. Nätverket kan vara ett kunskapsnav. Andras initiativ som t.ex. demokratidelegationens arbete kan vi lära oss av. Vi kunde tydliggöra vad de olika medlemsorganisationerna bidrar med till nätverket både stora och små.*

Leader Bohuskust: *Gillar bredden i nätverket med både privata och offentliga aktörer. Nätverket kan bidra med de breda perspektiven och tvär-perspektiven genom att fler från olika aktörer träffas. ”Tvär-tänkande” viktigt. Tillsammans i nätverket har vi en mycket bred kompetens som vi kan erbjuda. Utifrån sambällsekonomin och en nyttoanalys är det bra att nätverket understödjer att saker ses från olika perspektiv. Vi kan bidra till förståelse för vattenbruket och även dess synergier med jordbruket. Vi kan göra omställning till något som är för alla inte bara för idealisterna.*

Hembygdsförbundet: *Ta ett samlat grepp. Det finns olika typer av nätverk. Viktigt att få med unga. Förståelsen för att få med de olika perspektiven. De strukturer som man kan utveckla i den ideella sektorn är en viktig förutsättning för att skapa ett hållbart samhälle.*

Rise: *Om man tittar för strikt på jordbruksfrågor missar man många andra kompetenser och frågor som behövs för Lokal utveckling.*

Samtliga arbetsgrupper lyfter mervärden med att utveckla mötesplatsfunktionerna i nätverket. Ett exempel är Landsbygdsnätverkets Kompetensråd som anser att det är viktigt att de kan fortsätta arbeta genom Landsbygdsnätverket då nätverket uppfattas som en neutral arena och att man genom samma nätverk har tillgång till många sektorer och kan påverka nätverkets alla arbetsgrupper. Genom nätverket kan kompetensrådet också nå ut brett med information vilket är viktigt då utbildningsfrågan är horisontell. Likvärdig information från nätverket når också in till kompetensrådet vilket upplevs som positivt.

Att verka för att säkerställa att utbildningarna motsvarar det gröna och blå näringslivets behov, lyfts också att några röster under fokusgruppssamtalen, men även av nätverkets grupp för Nyanländas inkludering.

Ett annat exempel är nätverkets Ekosystemgrupp. De lyfter bland annat vikten av att inkludera skogsnäringen i nätverket. Många lantbrukare är också skogsägare och skogen har stor påverkan på möjlighet att arbeta mot miljömålen. Det är också något som tas upp av ett antal svarande i enkäten.

Gruppen för Fiske och Vattenbruk pekar på att Landsbygdsnätverket är den enda arenan där en samlad blå sektor kan diskutera utmaningar och möjligheter via en oberoende part. Sektorn kan också på ett enkelt sätt komma i kontakt med andra sektorer för samarbeten som kanske inte annars hade blivit av.

1.5 Tillsammans sprida information

Ett annat stort kluster av mervärden är att tillsammans sprida information och folkbilda, såväl individer som organisationer och både inom och till andra utanför nätverket. Nätverkets poddar och webinarier omnämns som viktiga och mycket uppskattade, inte minst för att kunna sprida vidare till kollegor inom medlemsorganisationerna och myndigheterna men också till andra utanför nätverket. Öppningsstatistiken bekräftar också detta. Podden Landet som har mottot *att göra komplexa ämnen tillgängliga* är den kanal som når flest per publicerat avsnitt. Den näst största spridningskanalen är nyhetsbrev. Det framgår av såväl öppningsstatistik som enkätsvaren.

Synpunkterna om vad som ska kommuniceras visar på en stor bredd. Det som lyfts handlar exempelvis om att tillgängliggöra forskningsresultat och utvärderingar, sprida information om stöden, lyfta lärdomar från projekt så att de kan tas tillvara på fler håll i landet. Samtliga dessa exempel överensstämmer väl med förordningen. Ett ytterligare sådant exempel är; *”Visa hur pelare 1 används och vilken nytta det ger. Resultatspridning.”*

Flera vill kunna använda informationen som sprids i nätverket mer för inspiration och gemensam reflektion. De ser gärna att ett poddavsnitt eller ett webinarium kan användas mer systematiskt som ett led i en nätverksgemensam process för att bygga kunskaper och utveckla samarbeten. Det kan handla om inspiration till nya projekt, att lärdomar kan dras från både lyckade och misslyckade projekt och att kraftsamling kan ske kring frågeställningar som är svåra att komma framåt i.

Exempelvis gruppen för Ung inkludering lyfter att nätverket kan bli bättre på att omvandla idéer till praktiska och målinriktade aktiviteter.

1.6 Nätverka på flera nivåer

Ett annat stort antal medskick om mervärden handlar om att vara ett nätverk på fler nivåer, såväl horisontellt som vertikalt. Det finns en påtaglig önskan om att nätverket ska kunna koppla samman aktörer från lokal, regional, nationell och internationell nivå, men också mellan nivåer över hela landet, exempelvis så som de regionala gröna klustren nu har fått en arena för samverkan och erfarenhetsutbyte genom Landsbygdsnätverket. Ett annat exempel som lyfts i enkäten är behovet av fortsatt hjälp till att samordna nätverket mellan landsbygdsutvecklare i kommuner och regioner. Ett tredje exempel på hur nätverket har som uppgift att koppla samman en nivå över hela landet är den funktion som anges i förordningen och som avser lokalt ledd utveckling. Där beskrivs uppgiften; *Insamling av information och underlättande av nätverksarbete mellan finansierade strukturer och projekt, såsom lokala aktionsgrupper.*

Därtill finns det önskemål om att nätverket ska främja samverkan mellan olika intressen och sektorer på regional nivå inom en region. Här är några röster som exemplifierar såväl det som de andra flernivåfunktionerna:

Vreta Kluster och HS Halland (från dialogen med Gröna kluster): *Kunskapsutbyte är ett mervärde. Vi kan lära av varandra. Metodutveckling kan kopieras i flera regioner. (Vreta kluster) De gröna klustren kan vara en plats för att sprida andra organisationers budskap och befintligt utbud av aktiviteter.*

Svenska Bin: *Utveckla mervärden med samordning på landskapsnivå, involvera även konsumenten.*

Kristineberg Center för marin forskning och innovation: *Uppskattar samarbetet i Landsbygdsnätverket. Utgå från det lilla lokalt och regionalt för att bygga det stora nätverket. Bra koppling mellan Leader och Landsbygdsnätverket.*

Jordbruksverket ser att om regionerna kopplas samman mer genom nätverket kan arbetet mot livsmedelsstrategiska mål effektiviseras och bidra till att företag inom de blå och gröna näringarna utvecklas.

Ett antal har lyft att flernivåsamverkan också kan handla om att koppla samman de enskilda företagen, projekten, individer med aktörer på andra nivåer. Exempelvis nätverkets grupp för nya Affärsmöjligheter lyfter funktionen att vara en sluss mellan entreprenörer och myndigheter.

Den samordnande gruppen för LLU inom nätverket lyfter att om något inte fungerar på regional och nationell nivå spelar det ingen roll hur mycket man jobbar på lokal nivå för att nå olika mål.

Andra exempel på nyttan med att koppla ihop flera nivåer är att nätverket kan underlätta att finna kontakter, hämta hem kunskap och omvärldsbevaka genom att medverka i det europeiska nätverket. Det är också en uppgift som anges i förslaget till förordningen; *När det gäller nationella nätverk, deltagande i och bidrag till den verksamhet som bedrivs i det europeiska nätverket inom den gemensamma jordbrukspolitiken.*

1.7 Livsmedels- landsbygdssäkra politikens utformning och tillämpning

Ett ytterligare stort kluster av mervärden som många lyfter är att de tillsammans i nätverket kan bidra till att ändra urbana normer och öka kunskapen om skillnader i Sverige. Med det vill de kunna bidra till mer livsmedels- och landsbygdssäkrad utformning och tillämpning av politiska beslut. En röst som på ett bra sätt illustrerar det som många lyfter är landsbygdsutvecklaren i Luleå kommun:

Regler är inte anpassade för små företag. Det är olika förutsättningar i olika regioner. Jobba med attitydförändringar, det ska vara fint att vara jordbrukare. OK att säga att man kan bli rik genom att jobba i jordbruksbranschen?! Landsbygden är inget hett ämne i den kommunala verksamheten. Jobba med de kommunala inköparna. Nätverket skulle kunna hjälpa till att lyfta skillnader i regioner och anpassa odlingar från norr till söder. Säkra tillgång till digital infrastruktur.

En annan röst är från Leader Bohuskust:

Ökad attraktion med exempelvis Kampanjen Vi landsbyggare och en kampanj i Dalsland att renovera ödebus och få folk att flytta dit. Nyansera och förbättra bilden av landsbygden genom att visa på värdefulla platser i olika landsbygder. Det skapar också en bra helhetskänsla för landsbygder. Vi kan synliggöra värdet av beredskap och biologisk mångfald som kan bli en drivare för omställning. Nätverket kan bidra till bättre nyttjande av resurser.

Flera lyfter att det är en styrka med att nätverket omfattar så många intressenter som har sina medlemmar och målgrupper i det praktiska vardagslivet runt om i olika svenska landsbygder och i de faktiska produktionsvillkoren. Denna funktion av ”örat mot verkligheten” kan samlas och synliggöras genom nätverket genom exempel på hur det fungerar.

Många relaterar till att Covid 19 förändrat synen på såväl livsmedelsförsörjning som livet i landsbygder. Det kan illustreras med vad en deltagare från Visit Sweden säger:

Landsbygderna har förlorat minst under pandemin, jämfört med städerna. Fler har förstått att landsbygderna behövs. Hur drar vi nytta av det? Vi behöver göra helt andra saker nu och under de kommande två åren, jämfört med senare i nästa program. Det behövs attitydförändringar hos myndigheter. Det blir inte lika mycket pengar från underfinansierade kommuner. Hur får vi ut kompetensen?

Behovet av att nyansera bilden av landsbygder har också lyfts av några arbetsgrupper. Bland annat de två som verkar för inkludering, ung inkludering och nyanländas inkludering.

Gruppen för nyanlända kan se ett mervärde genom nätverket för att ge människor med invandrarbakgrund kunskap om arbete inom olika yrken på landsbygderna. Det är viktigt att man i detta arbete lyssnar på önskemål från aktörer i landsbygderna och på de nyanländas behov.

Gruppen för Ung inkludering lyfter möjligheten att genom nätverkande och olika typer av mötesformer göra aktörer som inte är medvetna om sin roll för landsbygdsutveckling medvetna och stolta. Detta kan bidra till att öka ambassadörsrollen för landsbygderna. Gruppen vill också att vi hjälps åt med att sprida kunskap om skillnaderna att driva företag på landsbygderna jämfört med tätorter och kunskap om hur det är att vara ung entreprenör på landsbygderna. Det kan vi göra genom att samla den gemensamma kompetensen som finns i nätverket redan idag.

1.8 Utveckla arbetssätten

Kommissionen lägger nu större vikt på nätverkens roll att vara plattform för kunskapsutbyte, ömsesidigt lärande och samverkan. Det avspeglas också i intressenternas önskan om ha mer interaktiva arbetssätt inom nätverket. I nedanstående bild illustreras det med vad som står i de två första kolumnerna. De arbetsuppgifter som beskrivs i förslaget till förordning har också direkta kopplingar till de mervärden som intressenterna lyft i dialogen, vilket exemplifieras på olika ställen i avsnitten ovanför.

Intressenters Önskan om arbetssätt i nätverket	Uppgifter för Nätverket (artikel 113)	Intressenters värden av att vara delaktiga	Mål för Nätverket (artikel 113)	Mål i CAP och EHFF	Mål för livsmedelsstrategin (LMS), miljö och klimat (MK) samt landsbygds politik (LB)
<ul style="list-style-type: none"> - Digitala och fysiska möten - Sprida information genom poddar, webinarier och nyhetsbrev - Tankesmedjor - Enklare samtalscaféer - Kompetenspool och måkla ihop kompetenser - Tematiska arbetsgrupper - Fokusgrupper - Tillgängliggör forskningsresultat - Tillgängliggör internationella kunskaper - Anordna regionala och lokala träffar - Tjänstepersonerna i kansliet mer ut i landet - Driv gemensamma informations- och nätverksprojekt, typ MÅTanken, Landsbyggare - Digitala studiebesök - Forskare medverkar för att analysera framgångsfaktorer - Digitala innovationsworkshops 	<ul style="list-style-type: none"> - Insamling, analys och spridning av information - Bidra till kapacitetssuppleering av förvaltning och andra aktörer som deltar i genomförandet, bland annat vad gäller övervaknings- och utvärderingsprocesser. - Identifiering och spridning av god praxis - Insamling av information och analys av utvecklingen inom jordbruket och på landsbygden - Skapa plattformar, forum och evenemang för att främja ett utbyte av erfarenheter och ömsesidigt lärande, däribland i relevanta fall utbyte med nätverk i tredjeländer. - Saml information och underlätta nätverksarbete mellan lokala aktionsgrupper och mellan innovationsgrupper. - Stödja samarbetsprojekt mellan lokala aktionsgrupper däribland transnationellt samarbete. - Skapa kopplingar till andra unionsfinansierade strategier eller nätverk. - Bidra till utarbetande av en eventuell efterföljande period. - Delta i det europeiska nätverket 	<ul style="list-style-type: none"> Olika kompetenser och sektorer som lär av varandra och kan samverka. Agera tillsammans på neutral arena. Främja helhetssyn Tillsammans sprida information. Stärka nätverk på olika nivåer och mellan olika nivåer. Balansera urban norm, öka kunskap om att landsbygder är olika samt bidra till att landsbygds- och livsmedelssäkra politiska beslut 	<ul style="list-style-type: none"> Öka deltagandet Öka förmågan Underlätta ömsesidigt lärande och samverkan Främja innovation och stödja att alla berörda parter är delaktiga i kunskapsutbyte och kunskapsbyggande. Stödja alla berörda utvärderingskapacitet. Bidra till spridning av resultaten 	<ul style="list-style-type: none"> Produktion CAP, EHFF Konkurrenskraft CAP, EHFF Makten i livsmedelskedjan CAP Folkhälsa och matens kvalitet CAP Generationsskifte CAP Motverka klimatförändringar CAP Värda miljön CAP, EHFF Landskap och biologisk mångfald CAP, EHFF Levande landsbygd och kustbygd CAP, EHFF 	<ul style="list-style-type: none"> LMS LMS, LB LMS LMS LMS, MK, LB LMS, MK, LB LMS, MK, LB LMS, LB

Som synes är listan över förslag på arbetssätt lång och mer eller mindre resurskrävande. I intressentdialogen är det flera som lyfter förslag på hur olika nätverksverktyg bör kunna kombineras mer i framtiden för att de tillsammans i nätverket ska kunna tillvarata lärdomar och inspiration och använda den kunskapen till att möta nya utmaningar samt omvandla idéer till praktiska och målinriktade aktiviteter. Flera lyfter att vi har mycket att lära från folkbildningen. Vuxenskolan gör medskicket:

Nätverket borde utveckla nya spännande sätt att använda de digitala verktygen. Digitala studiebesök. Ta fram många olika lyckade exempel och be forskare analysera vad som är de gemensamma framgångsfaktorerna. Digital innovationsworkshop där man exempelvis genererar idéer med hjälp av digitala postitlappar utifrån ett tydligt ämne.

Det går att ta fasta på uppmaningen om att kombinera olika arbetssätt för att utveckla mer kostnadseffektiva och **utmaningsstyrda processer** inom nätverket.

Här är ett konkret exempel på hur det skulle kunna fungera. Det utgår från vad personen från Ekologiska lantbrukarna pekar på i ett av fokusgruppsamtalen. *Nätverket kan skapa en neutral arena för beredskap och en resilient livsmedelsproduktion som fungerar även i fredstid och som inte bara handlar om att lagra livsmedel och insatsvaror. Det behöver vi samtala om brett och tvärs över olika sektorer.* Att ta tag i den utmaningen inom ramen för nätverket rådighet och resurser skulle kunna ske i en stegvis process:

- 1) Nätverkets medlemsregister utvecklas så att det fungerar som en kompetenspool. Från den, men också från en analys av vilka andra som är viktiga, bjuds aktörer med olika perspektiv in till en digital workshop. Det kan i detta exempel handla om MSB, Försvaret, SMHI, Sveriges konsumenter, Gröna kluster, innovationsprojekt, producentorganisationer, forskare från olika discipliner, rådgivare, med flera. Syftet med workshopen är att tillsammans lista var kunskaperna och inspirationen finns som det går att lära sig av för att möta utmaningen.
- 2) De kunskaper och inspiration som identifierats i steg ett, synliggörs och sprids exempelvis genom nätverkets podd, webinarium eller digitala studiebesök.

- 3) En ytterligare digital workshop genomförs där olika kompetenser, bland andra forskare från olika discipliner, sammanförs för att analysera framgångsfaktorer. Deltagarna listar lärdomar för att ta nästa steg med att hitta nya lösningar.
- 4) Digital eller fysisk innovationsworkshop genomförs för att generera idéer. Det är fortfarande viktigt att olika kompetenser med olika perspektiv är samlade. Denna workshop måste avslutas med tydliga överenskommelser om nästa steg för att ta idéer till någon form av handling.
- 5) Den fortsatta processen som handlar om att agera kan ske genom samarbete med nätverket som plattform om så är ändamålsenligt och ryms att prioritera, men det kan lika gärna ske i konkreta samarbeten utanför nätverket, eller enskilt i en organisation eller myndighet.

2 Bakgrund till intressentdialogen

- *Bakgrundstext från webbsidan ska infogas*
- *Bl.a. KOMs frågor om nätverket i Strategiska planen. Om målen (matrisen) och rådgivningen, dvs artikel 113 ska infogas*

3 Process och tidsplan

Bilden över processen

4 Genomförande *(ska kompletteras)*

Dialogen inleddes med en enkätundersökning som riktade sig till xxxxxx Resultaten från enkäten låg till grund för styrgruppens prioritering av frågor och teman som diskuterades i workshops och fokusgruppsmötena. Frågorna handlade om vilka mervärden som vi kan skapa genom nätverket och hur vi ska arbeta för att nå dem. De teman som styrgruppen utifrån enkätresultaten valt att fördjupa var entreprenörskap, livsmedelsstrategin, innovation, omställning och lokal utveckling.

1.9 Enkätstudie

1.10 *Workshop Jordbruksverket*

1.11 *Workshop i arbetsgrupper*

1.12 *Tankesmedja i fokusgrupper*

1.13 *Metodens styrkor och svagheter*

5 Resultat

Nätverksskansliet har sammanställt enkätsvaren och de justerade protokollen från workshops i Landsbygdsnätverkets aktiva arbetsgrupper och styrgrupp samt från de 13 fokusgruppsmötena plus en intern workshop på Jordbruksverket. Här följer en redogörelse över sammanställningen.

5.1 Enkätresultat

Det första steget i intressentdialogen var att genomföra en enkätundersökning. Det utformades en enkät för aktiva medlemmar och en för passiva medlemmar eller aktörer som inte ännu var medlemmar i Landsbygdsnätverket. Totalt var det 101 som deltog i enkätundersökningen. I enkäten till aktiva medlemmar (som besvarades av 60 personer) fanns möjlighet att svara på frågor om hur man upplevde att arbetet inom Landsbygdsnätverket har fungerat under innevarande programperiod (2014-2020). Dessa frågor ställdes inte i enkäten till passiva medlemmar eller aktörer som inte ännu var medlemmar.

Generellt sett anser aktiva medlemmar att Landsbygdsnätverket är en neutral arena där vi lär av varandra, samverkar och känner gemensamt ägarskap

Aktiva medlemma fick frågan om i vilken utsträckning som de på en skala från 1-6 upplever att Landsbygdsnätverket är en neutral arena där olika intressenter möts. De svarande har gett snittbetyget 5, vilket tyder på att den generella upplevelsen är att nätverket erbjuder en neutral arena för sina aktiva

medlemmar och aktörer de samverkar med genom nätverket. Endast tre svarande anger låga betyg (1 eller 2). Två av dessa tre kommenterar att de anser att nätverkets kansli är för nära knutet till Jordbruksverket.

På frågan om i vilken utsträckning de aktiva medlemmarna upplever att Landsbygdsnätverket är en arena där intressenter lär sig av varandra ges ett snittbetyg på 4,9, vilket också är högt. Svarande är överlag mycket nöjda. Ingen gav betyg 1 och endast en medlem gav betyg 2 men lämnade ingen kommentar. Samma mönster ser vi i svaren på frågan om de aktiva medlemmarna upplever att Landsbygdsnätverket är en arena där intressenter samarbetar. På denna fråga svarar endast en medlem med betyg 2 och det är en av de som också ger betyg 1 på frågan om neutral arena.

De aktiva medlemmarna fick också svara på frågan om i vilken utsträckning de upplever att medlemsorganisationerna har ett gemensamt ägarskap med ansvar och möjlighet att påverka vad som görs inom Landsbygdsnätverket. Snittbetyget är 4,6, vilket också är högt. Det är fyra svarande som ger låga betyg (1-2). Två av dessa fyra ger höga betyg på de 3 frågorna som beskrivs ovan, vilket tyder på att de känner att det finns en otydlighet i hur de som medlem kan påverka verksamheten i nätverket och att de därigenom har svårt att känna ett ägarskap. Flera efterfrågar mer information och en utbildning i vad som förväntas av en medlem i nätverket och hur det går att påverka vad som görs.

Generellt sett anser aktiva medlemmar att medlemskapet i Landsbygdsnätverket ökar delaktigheten i landsbygdsutveckling och förmågan att bidra till målen i EU-programmen

Aktiva medlemmar fick svara på frågor om sitt medlemskap och om det bidrar till delaktighet i landsbygdsutveckling och förmågan att bidra till målen i olika fond-program. Frågor om spridning av information om programmens möjligheter till stöd och om innovationer främjas ställdes också. Generellt gavs höga betyg (4,5–4,2).

Lägst betyg gavs på frågan om medlemskapet ökat förmågan att bidra till målen kopplade till Havs- och fiskeriprogrammet. Det kan härledas till att de flesta svarande på enkäten inte har någon koppling till detta program och att det i enkäten inte fanns möjlighet till att svara ”vet ej”. Något lägre betyg gavs också på frågorna om främjande av innovationer och spridning av information om programmens möjligheter till stöd.

Flera svarande lyfter dock i positiva ordalag nätverkets förmåga att sprida information och kunskap om möjligheterna i programmen. Podden Landet nämns specifikt.

Landsbygdsnätverkets styrkor från fyra perspektiv

Svaren på frågan om vad de aktiva medlemmarna anser är Landsbygdsnätverkets största styrkor kan delas upp i fyra kategorier; styrkor i de aktiviteter som genomförs, styrkor i nätverket, styrkor som medlem och landsbygdsnätverkets kanslis styrkor.

Aktiviteterna som nämns vara styrkor hos Landsbygdsnätverket är möjligheter till nätverkande med aktörer som man annars inte hade träffat, att det finns både nationella och internationella arenor inom nätverket och att det finns möjlighet till kunskaps- och erfarenhetsutbyte samt att det sker genom olika typer av fysiska och digitala träffar. Kommunikation internt i nätverket och ut från nätverket lyfts också. Att lyfta fram goda exempel genom Ullbagegala omnämns också i positiva ordalag och att detta inspirerar och ger idéer och nytänkande.

Styrkor som en eller flera svarande kopplar till nätverket i sig är; bredden och helhetsperspektivet, den neutrala arenan för öppna diskussioner med högt till tak, kompetenspoolen i alla medlemmar som samverkar och delar med sig och ger möjlighet till att se flera olika perspektiv. En annan styrka som

omnämns är att flera program samlas i Landsbygdsnätverket och därmed kan samordnas som en gemensam resurs för genomförandet.

En fördel med att vara medlem som anges är att alla är lika i nätverket och allas röst räknas. Alla kan påverka och det finns en känsla av gemenskap och högt till tak.

De styrkor som omnämns kopplat till nätverksskansliet är; positivitet, proffsighet, erfarenhet och god samordning. Kansliet anses ha en hög samlad kompetens och en öppenhet. Svarande lyfter att kansliet är duktigt på kommunikation och är lyhörda och öppna. Bland kommentarerna nämns också att det är en styrka att det finns ett åldersspann och en geografisk spridning bland personalen i kansliet.

Det som görs i Landsbygdsnätverket kan bli ännu bättre

Det finns svarande som eftersöker mer information om hur man är medlem i nätverket, vad som förväntas och hur man kan påverka. Några svarande efterlyser en större medlemsdemokrati när det gäller val av aktiviteter och inriktningar och prioriteringar. Det finns en önskan om att de mindre organisationerna får hjälp att ta plats så de större inte tar över. Det lyfts också att det går att bli bättre på att ta tillvara på den stora kompetens som finns i dess medlemmar.

Flera svarande önskar att nätverket kan en större plats i debatten om landsbygderna och programmen. Att vara mer offensiv och ta mer plats som mäklare.

Områden som de aktiva medlemmarna vill att nätverket ska arbeta mer med är bland andra skogsfrågor, kultur och kulturarv, attitydförändring, ungas inkludering och att arbeta på flera nivåer (lokalt, regionalt och nationellt). Fler tematiska fysiska och digitala träffar för att sprida kunskap och erfarenhet. Det är även viktigt att arbeta mer tvärsektorielt.

Aktiva inom Landsbygdsnätverket väljer nyhetsbrev och att läsa på webbplatsen för att hitta information

Enkättagarna fick svara på hur ofta de tar del av information från Landsbygdsnätverket via olika kanaler. Svar tagaren kunde välja mellan var Inte alls, Ibland, Ofta, Mycket ofta, Visste inte om. En del valde att inte svara på frågan.

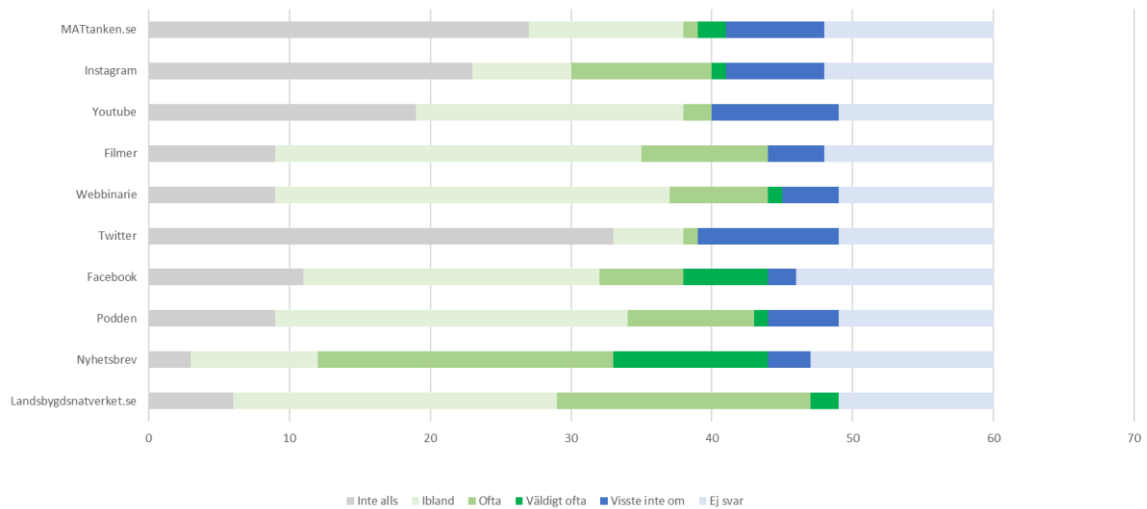
Den kanal som flest svarade att de använde ofta eller mycket ofta var nyhetsbrev. Om svaren ibland, ofta och mycket ofta slogs ihop svarade flest att de tog del av information via webbplatsen. I denna grupp svarade ingen att de inte kände till att information fanns på webbplatsen. Andra populära kanaler var Facebook, webinarier, Poddar och filmer.

De kanaler som flest svarade att de inte använde alls var Twitter, Instagram och Youtube. I dessa fall svarade flera också att de inte visste att Landsbygdsnätverket var aktiva i dessa forum.

Aktiva medlemmar om att använda nätverkets informationskanaler

Enkät svar om framtiden

I båda enkäterna, det vill säga både i den till aktiva medlemmar och den till passiva medlemmar och andra aktörer, ställdes frågor om framtiden. En av frågorna handlade om vilken roll de svarande ser att de själva och deras organisation kan ha i framtida arbete inom Landsbygdsnätverket? 65 svarade att deras organisation/myndighet kan ha en aktiv roll och åtta att deras organisation/myndighet kan ha en passiv roll. 26 lämnade denna fråga obesvarad.

De svarande fick med fritext beskriva behov som de ser att deras organisation/myndighet har av Landsbygdsnätverket som neutral arena. Nertill listas axplock av kommentarer som sammanfattar olika infallsvinklar:

- Samverkan och nyttjande av resurser
- Projektsamordning för strategisk samverkan mellan EU-projekt/nationella och regionala projekt som syftar till landsbygdsutveckling.
- Gemensam kommunikationsplattform.
- Utbildningar och kunskapsöverföring. Bredda landsbygdspolitiken, inte bara LBP
- Myndigheter och organisationer möts på lika villkor
- Nätverket uppfattats inte som neutralt, då koppling till SJV är så stark. Det går inte att bedriva påverkans arbete inom nätverket eller frågor som "går emot" verket.
- Arena som är öppen för alla organisationer som jobbar med landsbygdsfrågor.
- Gemensam utveckling och nyttjande av smarta och innovativa idéer
- Neutralt nätverk där nya kontakter skapas och frågor som kan vara svårhanterade eller känsliga kan lyftas på ett konstruktivt sätt.
- En neutral plattform är en utgångspunkt för informationsspridning och dialog mellan aktörer och gentemot allmänheten.

De svarande fick också beskriva vilka behov de ser att deras organisation har av ett Landsbygdsnätverk som knyter samman olika sektorer i landsbygderna för att nå gemensamma mål. Här listas ett axplock som sammanfattar olika infallsvinklar på denna fråga:

- Offentliga, ideella krafterna och företagen samverkar i sina geografiska områden, men också regionalt och nationellt för att utvecklas.
- Samverkan skapar attraktivitet, drivkraft och nya möjligheter.
- Nya innovationer och idéer ligger i skärningspunkter mellan stuprören, här gör nätverket nytta
- Var är skogen?
- Viktigt för att föra samman kommuner, Leader, LLU och regioner
- Gemensamma idéer
- Treparterskap

Det fanns också frågor om teman och arbetssätt i båda enkäterna. *Här ska rubrikerna och frekvens för de olika klustren av teman beskrivas. Listan över arbetssätt som nämnts i kommentarer ska klippas in här. Dessa har tidigare presenterats för styrgruppen vid föregående möte.*

5.2 Workshops i arbetsgrupper och i Jordbruksverket

Landsbygdsnätverket har idag 11 aktiva arbetsgrupper.

- Innovationsgruppen
- EIP-Agri
- Tematiska gruppen för fiske och vattenbruk
- Kompetensrådet för naturbaserade näringar
- Ungas inkludering
- Affärsmöjligheter i Gröna näringar
- Nyanländas inkludering
- Gröna kluster (undergrupp till Affärsmöjligheter i Gröna näringar)
- Ekosystemtjänster
- Smarta Landsbygder
- Samordningsgruppen LLU

Inom ramen för intressentdialogen har det hållits workshops i dessa grupper för att identifiera vilka mervärden deltagarna i arbetsgrupperna ser att vi kan skapa genom nätverkande samt hur vi ska arbeta för att nå dessa. En workshop har även genomförts internt vid Jordbruksverket. Varje workshop har arbetat utifrån ett av fem temaområden som Landsbygdsnätverkets styrgrupp identifierat under våren 2020. Dessa temaområden är Entreprenörskap (EN), Omställning (OM), Livsmedelsstrategi (LS), Innovation (IN) och Lokalt ledd utveckling (LLU). Dessa temaområden har också varit fokus i diskussionerna med fokusgrupperna.

När svaren från arbetsgrupperna, styrgruppen och fokusgrupperna analyserats har identifierade mervärden kunnat klustras enligt rubrikerna nedan.

Landsbygdsnätverket är en mötesplats för att samla mångfacetterad kompetens och resurser samt en neutral arena för samverkan

Samtliga arbetsgrupper samt Jordbruksverket har på ett tydligt sätt identifierat mervärdena kopplade till att landsbygdsnätverket samlar kompetens och resurser samt erbjuder en neutral arena för samtal, ömsesidigt lärande och samverkan.

Jordbruksverket lyfter specifikt möjligheter till samverkan kring hållbarhetsaspekterna och livsmedelsstrategin för att finna rätt avvägningar samt innovativa lösningar, produkter och metoder är möjlig inom nätverket. Genom dialog kan olika produktionsinriktningar skapa förståelse för varandras utmaningar och möjligheter kopplade till hållbarhetsmålen. Nätverket kopplar samman aktörer som annars inte hade träffats för att tillsammans finna synergier och utbyta erfarenhet. Landsbygdsnätverket kan vara en mötesplats för diskussion kring innovationer och där man kan lyssna på producenterna om hur deras produkter bidrar till hållbarhet och återanvändandet av material.

Innovationsgruppen ser mervärden kopplade till att kunna arbeta sektorsöverskridande och på så sätt stärka varandra med nya perspektiv än de man naturliga har omkring sig vilket genererar nytänk och möjligheter till att arbeta öppet och inkluderande. Kunskaps- och erfarenhetsutbyte är också viktigt och där ser innovationsgruppen att arbetsgrupperna, med möjlighet till en öppen dialog, har en viktig roll. De tvärsektorieella arbetsgrupperna som nätverket erbjuder resulterar i färre målkonflikter när de har gemensamma aktiviteter och uppgifter att lösa tillsammans. De arenor för möten, samtal och kunskapsutbyte samt workshops och konferenser som Landsbygdsnätverket erbjuder främjar innovation och stöttar innovatörer och initiativtagare. Detta i sin tur kan leda till ökat företagande och sysselsättning på landsbygderna då fler får information och de verktyg som krävs för att tillgodose sig de stöd som erbjuds genom landsbygdsprogram och andra fonder.

Den tematiska gruppen för fiske och vattenbruk identifierar framför allt mervärden kopplade till möjligheterna till kunskaps- och erfarenhetsutbyte genom nätverkets arbetsgrupper och aktiviteter. Genom nätverket tillgängliggörs kontaktnät och möjligheter att påverka och sprida information i en öppen dialog på en neutral mötesplats. Landsbygdsnätverket är idag den enda arenan där en samlad blå sektor kan diskutera utmaningar och möjligheter via en oberoende part. Sektorn kan också på ett enkelt sätt komma i kontakt med andra sektorer för samarbeten som kanske inte annars hade blivit av.

Kompetensrådet utförde sin workshop i arbetsutskottet (AU). Mervärden som lyftes var möjligheterna att genom nätverket föra samman utbildningssamordnare och näringsliv för att öka både utbildningarnas och näringslivets attraktionskraft samt för att säkerställa att utbildningarna motsvarar näringslivets behov. Kompetensrådet anser att det är viktigt att de kan fortsätta arbeta genom Landsbygdsnätverket då nätverket uppfattas som en neutral arena och att man genom samma nätverk har tillgång till många sektorer och kan påverka nätverkets alla arbetsgrupper. Genom nätverket kan kompetensrådet också nå ut brett med information vilket är viktigt då utbildningsfrågan är horisontell. Likvärdig information från nätverket når också in till kompetensrådet vilket upplevs som positivt.

Gruppen för affärsmöjligheter inom de gröna näringarna lyfter mervärden kopplade till möjligheter att utbyta metoder och idéer inom nätverket. Genom att arbeta i olika kluster, lära av varandra och bjuda in till varandras aktiviteter så kan olika aktörer arbeta effektivt med att stötta nya entreprenörer. Landsbygdsnätverket kan erbjuda bra digitala lösningar vilket också underlättar samarbete mellan sektorer

och aktörer, nationellt och internationellt. Nätverket kan vara en sluss mellan entreprenörer och myndigheter vilket är ett behov som gruppen identifierat.

För gruppen Nyanländas inkludering är det viktigt att Landsbygdsnätverket fortsätter att vara en arena som för olika organisationer samman för informationsspridning, insamling av idéer och kunskap om olika delar av samhället vilket skapar nya värden och värderingar. Landsbygdsnätverket kan förmedla kunskap och information om olika verktyg och metoder till de utlandsfödda för att utveckla och stimulera möjligheter till arbete och företagande på landsbygderna. I nätverket inkluderas människor med invandrarbakgrund. Deras kompetens tas tillvara och på så sätt stimuleras till anställningar och till företagande på landsbygderna samt verksamheter som gynnar en hållbar utveckling lokalt och regionalt.

Likt Jordbruksverket lyfter de Gröna klustren mervärden som rör samverkan kring hållbarhetsfrågor och att nätverkande kan hjälpa och uppmuntra aktörer att samarbeta och utbyta erfarenheter. Genom Landsbygdsnätverket kan aktörer stötta primärproducenter att agera i internationella frågor och stötta varandra.

Ekosystemtjänstgruppen understryker vikten av att små organisationer kommer med i större nätverk för lärande och erfarenhetsutbyte. På så sätt kan konflikter undvikas och förståelse skapas för varandras olika perspektiv.

Samtliga deltagare i EIP-Agri gruppen identifierar mervärden kopplade till möjligheten för samverkan, genom nätverket skapa kunskaps- och erfarenhetsutbyte och idé-skapande på nätverkets olika arenor. Genom nätverket kommer inspiration till nya projekt, lärdomar kan dras från både lyckade och misslyckade projekt och kraftsamling ske kring frågeställningar som är svåra att komma framåt i. Viktigt är också att ta lärdom av hur man inom nätverket kan stärka varandra och samarbeta effektivt.

Gruppen för ung inkludering anser att man inom nätverkande kan bli bättre på att omvandla idéer till praktiska och målinriktade aktiviteter. Detta kan man göra genom att nyttja varandras sammanlagda kompetenser och bli bättre på att kommunicera mellan arbetsgrupper. Framöver kan vi arbeta genom att blanda arbetsgruppsrepresentanter från olika sektorer. Där kan vi lyfta gemensamma frågor och hitta lösningar tillsammans.

Mervärdet kopplat till samverkan över sektorsgränser, med olika typer av intressenter som normalt sett inte finns i befintliga strukturer lyfter samordningsgruppen i LLU. Aktörer från olika strukturer kan ha gemensamma problemställningar men angriper dem från olika håll. Ett fungerande nätverk bidrar till att bilda en snygg fläta.

Lärdomar från olika insatser kan användas av fler. Gruppen för Smarta landsbygder ser flera mervärden kopplat till att samverka och lära av varandra. Det finns många olika aktörer med mycket erfarenhet inom nätverket, från både projekt och långa processer, och ett stort värde med dela denna kunskap mellan varandra. Viktigt med korsbefruktning och tillsammans tänka nytt och prova saker som vi inte testat förut.

Landsbygdsnätverket är länken mellan lokal, regional och nationell nivå men bidrar även till horisontell samverkan

Jordbruksverket ser att Landsbygdsnätverket kan vara länken mellan regioner samt vara en plattform för samverkan mellan aktörer på olika nivåer. Genom att regionerna kopplas samman kan arbetet mot livsmedelsstrategiska mål effektiviseras och bidra till att företag inom de blå och gröna näringarna utvecklas.

Innovations- och EIP-agri gruppen vill se att nätverket bidrar till samverkan som identifierar synergier mellan organisationer, regioner och individer nationellt och internationellt. Genom att arbeta strukturerat och i samverkan kan vi lära av varandra på individ- och organisationsnivå.

Gruppen för affärsmöjligheter inom gröna näringar efterlyser en mer aktiv roll från myndigheter i diskussioner om entreprenörskap på landsbygderna. Det behövs ett engagemang från politiker till entreprenör i alla led för utveckling ska ske.

Det är viktigt att vara inkluderande på lokal, regional och nationell nivå menar gruppen för nyanlända. Erfarenhetsutbyte mellan olika lokala och regionala aktörer genom nätverkande kan bilda en länk för att binda ihop hela landet.

Att verka för regional samordning för att skapa gemensamma projekt och för att hitta finansiering för projekten regionalt är ett mervärde som nätverkande kan bidra till enligt Gröna kluster-gruppen som också lyfter vikten av att arbeta horisontellt mellan regioner. Genom samverkan kan regional metodutveckling spridas och erfarenhetsutbyte ske. Inom gruppen lyfts också det internationella perspektivet. Nätverket kan underlätta att finna kontakter, hämta hem kunskap och omvärldsbevaka.

Det är viktigt att kunna samverka både lokalt och regionalt för att stärka varandra och för att få förståelse för varandras arbetssätt. Genom nätverket kan vi samordna aktiviteter, fånga upp skillnader och likheter och identifiera vad som krävs för en verklig förändring, menar ekosystemtjänstgruppen. Bredden i nätverket och arbetet i arbetsgrupperna ger större möjlighet att lösa problem och ge verklighetsförankring.

Samordningsgruppen LLU ser mervärden kopplade till att genom nätverkande få kännedom om lokala förutsättningar och resurser. De anser att det är viktigt att få med regionerna i utvecklingsarbete och om man kopplar samman det lokala och det regionala perspektivet kan man få genomslag nationellt. Vi kan lära av varandra genom samverkan och genom att samla kunskap i nätverket från medlemmar, goda exempel och genom att mötas och samla information på ett ställe. Landsbygdsnätverket har idag över hundra medlemmar och kan framöver bli ännu bättre på att ta tillvara på det lokala perspektivet och engagera människor lokalt.

Gruppen för Smarta landsbygder vill att vi arbetar över flera nivåer för att inspirera, informera och stötta varandra. Om något inte fungerar på regional och nationell nivå spelar det ingen roll hur mycket man jobbar på lokal nivå för att nå olika mål. Vi måste även bidra till att öka den regionala och den nationella samordningen. Här har nätverket en viktig roll.

Landsbygdsnätverket sprider information tillsammans och bidrar till folkbildning

Landsbygdsnätverket kan bidra till att utveckla kunskap mellan sektorer och vara en plattform för erfarenhetsutbyte och för att öka konsumenters kunskap. Jordbruksverket vill att nätverkande ska leda till att vi lär av varandra så inte samma misstag görs om och om igen och att kunskap kan spridas om hela livsmedelskedjan. Resultat från innovationer och olika insatser inom CAP kan spridas genom nätverket så att samma sak kan göras i hela landet.

Innovationsgruppen ser också mervärden kopplade till möjligheterna att sprida kunskap och information kring innovationssystemet och ökat deltagandet i nationella satsningar. Genom nätverkande och träffar, fysiska och digitala, kan vi lära oss mer om varandra, olika aktörers behov och sprida goda exempel.

Den tematiska gruppen för fiske och vattenbruk upplever stort värde i de informationsinsatser som genomförts genom nätverket för att skapa förståelse och för att kommunicera möjligheter inom sektorn.

Grupperna för affärsmöjligheter inom gröna näringar, nyanländas inkludering, ungas inkludering och ekosystemtjänstgruppen lyfter alla mervärden som nås genom att sprida information inom och utanför nätverket. Detta skapar förståelse, ökad kunskap, inspiration och möjligheter till att brett arbeta för att nå målen i CAP.

Gruppen för Smarta landsbygder slår ett slag för Landsbygdsnätverkets poddar och webinarier. Det är riktigt bra sätt att sprida brett både analyser och klokskap. Kommunikation genom berättelser är också viktigt för att hitta det mänskliga så vi når ut och berör.

Landsbygdsnätverket bidrar till att nyansera den urbana normen och öka kunskapen om skillnader i Sverige

Innovationsgruppen identifierade mervärden kopplade till att arbeta med svenska mervärden, social hållbarhet och levande landsbygder.

Gruppen för nyanlända kunde se mycket positivt att arbeta genom nätverket för att ge människor med invandrarbakgrund kunskap om arbete inom olika yrken på landsbygderna. Det är viktigt att man i detta arbete lyssnar på önskemål från aktörer i landsbygderna och på de nyanländas behov.

Unga-gruppen lyfter möjligheten att genom nätverkande och olika typer av mötesformer göra aktörer som inte är medvetna om sin roll för landsbygdsutveckling medvetna och stolta. Detta kan bidra till att öka ambassadörsrollen för landsbygderna. Gruppen vill också att vi sprider kunskap om skillnaderna att driva företag på landsbygderna jämfört med tätorter och kunskap om hur det är att vara ung entreprenör på landsbygderna. Detta kan vi göra genom att samla den gemensamma kompetensen som finns i nätverket redan idag.

Inom nätverket kan vi samla djup kunskap om landsbygdsutveckling i flera perspektiv och förmedla en uppdaterad bild av landsbygd som är mindre romantik och mer verklighet anser gruppen för Smarta landsbygder.

Landsbygdsnätverket arbetar brett, på alla nivåer för en landsbygdsutveckling i hela landet

Gruppen för Gröna klustren vill att Landsbygdsnätverket verkar för att finna långsiktig finansiering för utbildningsinsatser inom de gröna näringarna och bevaka möjligheten till införandet av en ”kluster-peng”. Gruppen vill även att Landsbygdsnätverket bistår med digitala lösningar för möten och samverkan mellan klustren för tajtare samarbeten. Klustren kan vara hjälpta av att ha projekt och finansiering tillsammans för att förenkla entreprenörskap.

Ekosystemtjänstgruppen efterlyser ett närmare samarbete med skogsorganisationer inom nätverket. Många lantbrukare är också skogsägare och skogen har stor påverkan på möjlighet att arbeta mot miljömålen. Skogsfrågan har en naturlig plats i nätverket.

Kompetensrådet efterlyser större engagemang av unga i landsbygdsfrågor. Ung-ullbaggpriset kan vara ett sätt att visa på betydelsen av det unga entreprenörskapet.

Jordbruksverket ser att nätverkande kan bidra till att skapa marknader för nya produkter med liten miljöpåverkan. Nätverkande kan också bidra till att nya entreprenörer väljer goda och hållbara lösningar för utvecklingen av sitt företag.

5.3 Resultat från fokusgrupperna

Här finns än så länge ingen färdig sammanställning annat än sorteringen av vad som sagt i de olika fokusgruppsmötena. Se bilaga.

